

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ένας στοργικός ηγέτης

Τίτλος:

«Ηγέτες του χθες και του σήμερα»

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΜΟΣ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ηγέτες του χθες και του σήμερα

Δημιουργός

Θεόδωρος Στάμος

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Νοέμβριος 2013

Διδακτική/Θεματική Ενότητα

Ενότητα 7η: Ένας στοργικός ηγέτης [Ξενοφών, «Αγησίλαος» 7.1-3].

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης, Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προκειμένου να υλοποιηθεί το προτεινόμενο σενάριο, απαιτείται από την πλευρά των μαθητών εξοικείωση με τις βασικές δυνατότητες εργαλείων των ΤΠΕ (λογισμικά παρουσιάσεων και επεξεργασίας κειμένων, πλοήγηση στο διαδίκτυο, μηχανές αναζήτησης, ιστολόγιο, Wiki). Επιπρόσθετα, χρήσιμο θα ήταν κάποιοι μαθητές να έχουν μαζί τους φορητές συσκευές αποθήκευσης, σε περίπτωση που υπάρξει ανάγκη να μεταφερθούν αρχεία από έναν υπολογιστή σε άλλον. Εκείνο που αποτελεί αναγκαιότητα είναι η διάθεσή τους για συνεργασία και η επικέντρωση της προσοχής τους στο παραγόμενο κάθε φορά έργο. Οποιοσδήποτε δυσκολίες παρουσιαστούν μπορούν να ξεπεραστούν εύκολα είτε από τους ίδιους τους μαθητές είτε σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό.

Ο εκπαιδευτικός, από την άλλη, είναι αυτονόητο ότι είναι εξοικειωμένος με όλα τα παραπάνω εργαλεία των ΤΠΕ, καθώς και με το περιβάλλον της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, καθώς κάποιες δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας υλοποιούνται σε αυτό το περιβάλλον. Επιπλέον, απαιτείται η θετική στάση του αναφορικά με την *ομαδοσυνεργατική διδασκαλία*.

Ως προς την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η χρησιμοποίηση του εργαστηρίου της Πληροφορικής με πρόσβαση στο διαδίκτυο ή, εναλλακτικά, η χρήση τουλάχιστον τεσσάρων υπολογιστών στη σχολική τάξη με πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επιπλέον, αναγκαίο είναι το προβολικό μηχάνημα με σύνδεση σε φορητό Η/Υ και πρόσβαση στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, η λειτουργία σχολικής βιβλιοθήκης αλλά και η δυνατότητα να την επισκεφτούν οι μαθητές τη συγκεκριμένη ώρα υλοποίησης του σεναρίου, κατόπιν συνεννόησης με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, ίσως θα τους έδινε μεγαλύτερες δυνατότητες για την επιτυχή ενασχόληση με μια δραστηριότητα του σεναρίου. Ωστόσο, η ύπαρξη της σχολικής βιβλιοθήκης δεν αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την εκπόνηση του προτεινόμενου σεναρίου.

Η ύπαρξη ιστολογίου της τάξης ή του μαθήματος απαιτείται, καθώς οι μαθητές ανεβάζουν τις δραστηριότητές τους σε αυτό. Εφόσον ο διδάσκων επιλέξει να εντάξει στο σενάριο και το σύστημα Wiki, έχει φροντίσει, πριν από την έναρξη του σεναρίου, να εξοικειώσει τους μαθητές με το περιβάλλον του συστήματος Wiki, ώστε να μην παρουσιαστούν προβλήματα, όταν χρειαστεί να «ανεβάσουν» τις εργασίες τους σε αυτό. Επιπρόσθετα, έχει μεριμνήσει για τον χωρισμό των ομάδων, στις οποίες εργάζονται τέσσερις έως πέντε μαθητές. Για την ένταξή τους στις ομάδες είτε μπορούν να χωριστούν μόνοι τους, οπότε υπάρχει ο κίνδυνος της ανομοιογένειας, είτε χωρίζονται με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος μπορεί να γράψει στον πίνακα τους τέσσερις ή πέντε ρόλους, που πρέπει να υπάρχουν σε κάθε ομάδα, και να αφήσει τους μαθητές να επιλέξουν μόνοι τους τον ρόλο και την ομάδα όπου θα ανήκουν. Οι ρόλοι αυτοί θα μπορούσαν να είναι: του συντονιστή, του γνώστη των λογισμικών παρουσίασης και επεξεργασίας κειμένου, του χειριστή Η/Υ (για αναζήτηση στο διαδίκτυο), του γραμματέα, του διαμεσολαβητή.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι φάσεις υλοποίησης του σεναρίου είναι τέσσερις. Κατά την Α' Φάση (2 διδακτικές ώρες) επιχειρείται μέσω της εργασίας σε ομάδες η νοηματική προσπέλαση του κειμένου καθώς και η ένταξή του στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο παραγωγής του. Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν έναν πίνακα, απαντώντας σε ερωτήματα με χωρία του αρχαίου κειμένου και προβαίνοντας σε χαρακτηρισμό του Αγησίλαου. Επιπλέον, μέσω της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, καλούνται, αφενός, να

αναζητήσουν ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής του ρήματος «πράττω» και, αφετέρου, να τις χρησιμοποιήσουν στην επόμενη δραστηριότητά τους. Μέσω αυτής ασχολούνται με βασικά στοιχεία του κειμένου, ώστε να το εντάξουν στο ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του.

Κατά τη Β΄ Φάση (1 διδακτική ώρα) οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης, με στόχο την ανατροφοδότησή τους αλλά και τη λύση όποιων αποριών υπάρχουν. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ερμηνεία και στη σωστή χρήση των ομόρριζων του ρήματος «πράττω», καθώς στην επόμενη φάση θα κληθούν και πάλι να τα χρησιμοποιήσουν, αυτή τη φορά όμως χωρίς κάποιον περιορισμό σε ομόρριζα με συγκεκριμένο θέμα του ρήματος «πράττω».

Κατά τη Γ΄ Φάση (2 διδακτικές ώρες) οι μαθητές αναζητούν ηγέτες του παρελθόντος και του παρόντος. Συγκεκριμένα, ζητείται από αυτούς να χρησιμοποιήσουν για το έργο τους όσο περισσότερα ομόρριζα του ρήματος «πράττω» μπορούν. Έτσι, αφού επισκεφτούν την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, για να μελετήσουν τη σημασία της λέξης «ηγέτης», έργο τους είναι να παρουσιάσουν μία προσωπικότητα της ιστορίας που έχει χαρακτηριστεί ως ηγέτης, και να δικαιολογήσουν την επιλογή τους αυτή. Στο σημείο αυτό μπορούν να χρησιμοποιήσουν και τη βιβλιοθήκη του σχολείου τους, εφόσον υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Επιπρόσθετα, ασχολούνται με την παραγωγή ηλεκτρονικού μηνύματος που θα το αποστείλουν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε κάποιο πρόσωπο που το θεωρούν ηγέτη. Σε αυτό το email οι μαθητές αναφέρονται στα χαρακτηριστικά που πιστεύουν ότι πρέπει να έχει ένας ηγέτης σήμερα.

Τέλος, στη Δ΄ Φάση (1 διδακτική ώρα) παρουσιάζουν το παραγόμενο έργο τους και ακολουθεί συζήτηση και προβληματισμός.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να ενταχθεί το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτιστικό πλαίσιο παραγωγής του αλλά και πρόσληψής του. Συγκεκριμένα, μελετώνται τόσο ο συγγραφέας και το κύριο πρόσωπο του έργου όσο και οι συνθήκες μέσα στις οποίες γεννήθηκε τον 4^ο αι. το ιστορικό εγκώμιο, φιλολογικό είδος στο οποίο εντάσσεται και το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου. Παράλληλα, ο μαθητής μεταφέρεται και στη σύγχρονη εποχή, ώστε να προσεγγίσει με κριτικό πνεύμα ζητήματα ανάλογα με αυτά που τίθενται στο υπό μελέτη κείμενο. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται να προβληματιστεί ο μαθητής κατά πόσο το ζήτημα των «μεγάλων ανδρών», «όπως τους αποκαλούσαν σε μια εποχή που δε δίσταζε να αναγνωρίσει την απόσταση ανάμεσα στους πολλούς που απλώς επιθυμούν και στους λίγους που τολμούν να πράξουν, μοιάζει να έχει κλείσει οριστικά» (Καραποστόλης, 2013). Μέσω αυτής της μετατόπισης στο παρόν γίνεται προσπάθεια, ώστε να διαμορφωθούν οι συνθήκες, για να μπορεί ο πολίτης να κατανοεί «τι παίζεται γύρω του» (Κουτσογιάννης, 2011) και να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της εποχής μας με κριτικό πνεύμα (Κουτσογιάννης, 2010).

Από παιδαγωγικής σκοπιάς το προτεινόμενο σενάριο εντάσσεται στην θεωρία του κοινωνικού δομισμού του Βικτόρски. Ο δάσκαλος υποστηρίζει και εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία, ώστε ο μαθητής να οικοδομήσει γνώσεις αλλά και εργαλεία σκέψης. Για αυτόν τον λόγο διαμορφώνει ποικίλες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μέσω της ομαδικής εργασίας, ώστε να νοηματοδοτήσουν οι μαθητές τις εμπειρίες τους σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Βικτόρски, 1988). Παράλληλα, γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν τα εργαλεία των ΤΠΕ στην κατεύθυνση της παραγωγής της γνώσης από τη σκοπιά των μαθητών.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στο προτεινόμενο σενάριο είναι αυτός του συντονιστή, που εμπλουτίζει τη μαθησιακή διαδικασία με κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και ενθαρρύνει τους μαθητές να αξιοποιήσουν με κριτικό πνεύμα

τις ΤΠΕ. Μέσω αυτής της κριτικής αντιμετώπισης των ΤΠΕ, επιδιώκεται να κατακτήσουν οι μαθητές τη γνώση, αφού λάβουν από κοινού αποφάσεις στο πλαίσιο των ομάδων τους και αιτιολογώντας τις επιλογές τους. Παράλληλα, μέσω των ΤΠΕ, καλούνται να ενισχύσουν την ενεργητική-κριτική μάθηση και να καλλιεργήσουν μεταγνωστικές δεξιότητες (Γιάννου, 2010). Απώτερος στόχος είναι, μέσω του προτεινόμενου σεναρίου, να προβληματιστούν, να συζητήσουν και να εκφράσουν τις απόψεις τους αναφορικά με το ζήτημα των ηγετών σήμερα, συμμετέχοντας με αυτόν τον τρόπο στα τρέχοντα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ - ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν στοιχεία της προσωπικότητας του βασιλιά της Σπάρτης Αγησίλαου, όπως αυτά παρουσιάζονται από τον Ξενοφώντα στο ομότιτλο έργο του.
- Να εντάξουν τον Αγησίλαο στην ιστορική πραγματικότητα και να μελετήσουν την προσωπικότητά του.
- Να εντάξουν τον Ξενοφώντα στην ιστορική πραγματικότητα και να μελετήσουν την προσωπικότητά του, καθώς και τα είδη των έργων του.
- Να διερευνήσουν βασικά χαρακτηριστικά της ιστορικής περιόδου συγγραφής του έργου «Αγησίλαος».
- Να διερευνήσουν το ιστορικό, κοινωνικό, πολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής του ιστορικού εγκωμίου.
- Να αντιληφθούν ότι υπήρξαν πολλές προσωπικότητες που χαρακτηρίστηκαν από την ιστορία ηγέτες.
- Να κατανοήσουν ότι οι αξίες που ασπάζεται ένα άτομο και η στάση ζωής του καθορίζουν τον χαρακτήρισμό του ως ηγέτη.

- Να αντιληφθούν ότι ζητήματα, όπως η ηγεσία, μπορούν να αποτελέσουν και σήμερα αντικείμενο προβληματισμού.
- Να διαμορφώσουν κριτήρια βάσει των οποίων κάποιος καλείται ηγέτης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να είναι ικανοί να απαντούν σε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου, εντοπίζοντας με ακρίβεια την απάντηση στο αρχαίο κείμενο.
- Να είναι ικανοί να αποδίδουν μονολεκτικά, εάν είναι δυνατόν, χαρακτηρισμό ενός προσώπου, βασιζόμενοι μόνο σε χωρία του αρχαίου κειμένου.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της λέξης «ηγέτης» αλλά και τη χρήση της στα σώματα κειμένων.
- Να είναι ικανοί να υποστηρίζουν με προφορικό λόγο τις αποφάσεις και τις επιλογές τους.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός – Κλασικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν τα παράγωγα της νέας ελληνικής του ρήματος «πράττω».

Νέοι γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να παράγουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ *πολυτροπικά κείμενα*, που θα επιτρέπουν την παραστατικότερη και, κυρίως, τη βαθύτερη κατανόηση βασικών στοιχείων ταυτότητας του εξεταζόμενου κειμένου.
- Να έχουν μια πρώτη εξοικείωση με ανοιχτά και διερευνητικά ψηφιακά περιβάλλοντα μάθησης, όπως τα Λεξικά της Νέας Ελληνικής και τα Σώματα Κειμένων της Νέας Ελληνικής της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας.

- Να κατανοήσουν τον τρόπο της αναζήτησης στα ηλεκτρονικά λεξικά της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα με τη χρήση του τελεστή % (οτιδήποτε).
- Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου, προκειμένου να φέρουν σε πέρας το έργο που τους έχει ανατεθεί.
- Να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ ως μέσα πρακτικής γραμματισμού, μέσα όχι μόνο για διάβασμα και γράψιμο αλλά και για επικοινωνία.

Κριτικός γραμματισμός

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να προβληματιστούν για στοιχεία της προσωπικότητας που χαρακτηρίζουν τους ηγέτες της ιστορίας.
- Να συνεισφέρουν στον προβληματισμό για τα χαρακτηριστικά μιας ηγετικής προσωπικότητας.
- Να ασκούν αυτοκριτική στις επιλογές που κλήθηκαν να λάβουν ως ομάδα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.
- Να ασκούν κριτική στις επιλογές των άλλων ομάδων και να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους.

Διδακτικές πρακτικές

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αποκτήσουν θετική στάση στη συνεργασία.
- Να είναι δημιουργικοί, φέρνοντας σε πέρας το έργο που αναλαμβάνουν.
- Να αυτενεργούν και να λαμβάνουν αποφάσεις για την επίτευξη των στόχων τους.
- Να ασκηθούν στην αυτοαξιολόγηση και στην ετεροαξιολόγηση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η συγκεκριμένη ενότητα δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν τις αρετές ενός ηγέτη, όπως τουλάχιστον παρουσιάζεται από τον Ξενοφώντα. Παράλληλα, τους δίνεται η δυνατότητα να μεταφερθούν στο παρόν, για να εκθέσουν τις δικές τους απόψεις αναφορικά με το κατά πόσο οι αρετές αυτές είναι αναγκαίες για τους σύγχρονους ηγέτες. Αντικείμενο προβληματισμού μπορεί να είναι και η αναφορά ότι η σύγχρονη πραγματικότητα είναι πιο πολύπλοκη σε σχέση με αυτήν που περιγράφεται στο εξεταζόμενο κείμενο, οπότε ίσως απαιτεί διαφορετικές αρετές από έναν ηγέτη. Έτσι, τους δίνεται το έναυσμα για συζήτηση, ώστε να εκθέσουν τις σκέψεις τους για ένα ζήτημα για το οποίο ίσως δεν είχαν προβληματιστεί στο παρελθόν. Επομένως, η ενότητα αυτή του σχολικού βιβλίου μπορεί να λειτουργήσει ως ερέθισμα για κριτική προσέγγιση σύγχρονων πολιτικών φαινομένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το προτεινόμενο σενάριο βασίζεται στην [Ενότητα 7](#) του σχολικού βιβλίου «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου». Η διαθεματική του προσέγγιση υπηρετεί τους στόχους του [Βιβλίου του Εκπαιδευτικού, σελ. 56-7](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο προτεινόμενο σενάριο γίνεται προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι πολλές δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ. Η αξιοποίησή τους γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές όχι μόνο να εντοπίσουν υλικό που χρειάζονται για το έργο που τους έχει ανατεθεί στο πλαίσιο του σεναρίου, αλλά και ως ουσιαστικών εργαλείων, για να κατασκευάσουν τη γνώση, αποφεύγοντας έτσι τη μεταφορά της από τον εκπαιδευτικό. Σε αυτό συμβάλλουν η δημιουργία πολυτροπικών παρουσιάσεων, η πλοήγησή τους σε ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης και η συγγραφή μηνύματος με συγκεκριμένο επικοινωνιακό σκοπό. Παράλληλα, τις χρησιμοποιούν ως εργαλείο, για να κοινοποιήσουν το έργο τους τόσο στο πλαίσιο της τάξης τους, ώστε να έχουν γνώση όλοι οι μαθητές της εργασίας των άλλων ομάδων, όσο και ευρύτερα,

εκφράζοντας έτσι τις απόψεις της νέας γενιάς για ένα ζήτημα για το οποίο πολλές φορές δεν ακούγεται η φωνή της. Τέλος, οι ΤΠΕ αξιοποιούνται με τέτοιον τρόπο, ώστε να επιτευχθεί από κοινού το έργο που έχει ανατεθεί στους μαθητές.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 7: [Ένας στοργικός ηγέτης](#)

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού, σελ. 56-7](#)

Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου: [Ξενοφών, 430-355 π.Χ.](#)

Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι Α΄ Λυκείου: [Ξενοφών, «Αγησίλαος» - Εισαγωγή: Κατάλογος των βασιλέων της Σπάρτης](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

[«Ιστοριογραφία: Ξενοφών \(430-354 π.Χ.\)»](#) και [Ρητορεία και Ρητορική: Ισοκράτης \(436-338 π.Χ.\)](#). Στο Κακριδής, Φ. Ι. 2005. «Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία». Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία στη Μέση Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: ΚΕΕ / ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη) [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Αρχαιολογικός Άτλας του Αιγαίου](#) [Υπουργείο Αιγαίου – Πανεπιστήμιο Αθηνών]: [Χρονολόγιο](#).

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού [Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού]: [Αγησίλαος Β΄](#).

[Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-Τάξη\)](#) [Ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ομάδας Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών για την υπηρεσία Ηλεκτρονικής Διαχείρισης Τάξης του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου].

«Οδυσσέας», Πολιτιστική Πύλη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού:
[Χρονολόγιο Ελληνικής Ιστορίας και Τέχνης](#).

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

- [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#)
- [Παράλληλη αναζήτηση στα λεξικά](#)
- [Παράλληλη αναζήτηση](#) στο Σώμα Νέων Ελληνικών Κειμένων.

Τσακνάκης, Α. [«Αγησίλαος»](#) [πηγή: «24 γράμματα» - Εβδομαδιαίο Περιοδικό Πολιτισμού].

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Οι μαθητές από το προηγούμενο μάθημα έχουν χωριστεί σε τέσσερις ομάδες, βάσει των όσων έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο [Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή](#). Βρίσκονται στο εργαστήριο της Πληροφορικής, κάθονται κατά ομάδες και δουλεύουν τα Φύλλα Εργασίας, τα οποία βρίσκονται στους υπολογιστές τους σε χωριστό φάκελο, όπου και αποθηκεύουν το παραγόμενο έργο τους. Παράλληλα, τους διανέμονται και σε έντυπη μορφή, ώστε να έχουν όλοι οι μαθητές εύκολη πρόσβαση στις δραστηριότητες. Εάν είναι δυνατόν, εργάζονται σε δύο υπολογιστές ανά ομάδα, αφού πρώτα έχει γίνει συζήτηση μεταξύ όλων των μελών της ομάδας για τον τρόπο με τον οποίο θα εργαστούν, για τον τυχόν καταμερισμό των εργασιών, για τα χρονικά περιθώρια που έχουν, για τις δραστηριότητές τους και φυσικά για τους ρόλους που θα έχει το κάθε μέλος της ομάδας.

Το σενάριο υλοποιείται σε τέσσερις φάσεις, συνολικής διάρκειας έξι διδακτικών ωρών. Οι δύο φάσεις (Α', Γ') υλοποιούνται στο εργαστήριο της Πληροφορικής, ενώ οι άλλες δύο (Β', Δ') στη σχολική αίθουσα.

Α΄ Φάση: Γλωσσική επίγνωση και ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του κειμένου

2 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο της Πληροφορικής

Προηγείται η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος και του κειμένου για τον προϋδεασμό των μαθητών. Η Α΄ Φάση περιλαμβάνει το [1ο Φύλλο Εργασίας](#) με τρεις δραστηριότητες. Τα Φύλλα Εργασίας έχουν ίδια δομή για όλες τις ομάδες και ως προς το παραγόμενο αποτέλεσμα και ως προς τα εργαλεία των ΤΠΕ που ζητούνται να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές. Ειδικότερα:

Η 1^η δραστηριότητα είναι κοινή για όλες ομάδες και αφορά τη νοηματική κατανόηση του κειμένου, ώστε να υπάρχει ένα κοινό υπόβαθρο για όλους τους μαθητές, προκειμένου να προχωρήσουν στις υπόλοιπες δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, δίνεται ένας πίνακας στους μαθητές με τρεις στήλες: στην 1^η τίθενται ερωτήσεις, στη 2^η ζητείται από τους μαθητές να απαντήσουν με ακρίβεια σε αυτές με χωρία της εξεταζόμενης ενότητας, ενώ στην 3^η αποπειρώνται οι μαθητές να κάνουν τον χαρακτηρισμό του Αγησίλαου, όπως αυτός προκύπτει από το συγκεκριμένο χωρίο που έχουν καταγράψει στη 2^η στήλη. Αναμένεται οι μαθητές να συμπληρώσουν τον πίνακα, μολονότι μπορεί να δυσκολευτούν στον εντοπισμό του ακριβούς χωρίου που τους ζητείται και των επιθέτων για τον χαρακτηρισμό του Αγησίλαου. Στην επίλυση των δυσκολιών μπορεί να συμβάλλει και ο διδάσκων.

Η 2^η δραστηριότητα ζητά από τους μαθητές να προχωρήσουν σε αναζήτηση ομόρριζων του ρήματος «πράττω» στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Η κάθε ομάδα ασχολείται με διαφορετικό θέμα του ρήματος. Στόχος είναι τόσο η κατανόηση της σημασίας των ομόρριζων αυτών όσο και η χρήση αυτών στην επόμενη δραστηριότητά τους.

Η 3^η δραστηριότητα αφορά τη μελέτη βασικών στοιχείων του κειμένου, ώστε να το εντάξουν στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο παραγωγής του. Ειδικότερα:

Αγησίλαος (Α΄ Ομάδα)

Στο πλαίσιο της ομάδας αυτής, οι μαθητές καλούνται, χρησιμοποιώντας λήμματα του «πράττω» που βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να δημιουργήσουν

μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Αγησίλαου. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσουν για τον Αγησίλαο είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του.

Ξενοφώντας (Β΄ Ομάδα)

Το έργο αυτής της ομάδας αφορά την παρουσίαση βασικών πτυχών του βίου του Ξενοφώντα. Συγκεκριμένα, αποστολή τους είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω», από όσα βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να δημιουργήσουν μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του Ξενοφώντα. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσουν για τον Ξενοφώντα είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, τι είδους έργα έγραψε.

Ιστορική Περίοδος «Αγησίλαου» (Γ΄ Ομάδα)

Στόχος αυτής της ομάδας είναι να εντάξουν το έργο «Αγησίλαος» στην ιστορική περίοδο όπου ανήκει. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω», από όσα βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, καλούνται να διερευνήσουν πότε γράφτηκε το έργο και ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου στην οποία εντάσσεται.

Ιστορικό Εγκώμιο (Δ΄ Ομάδα)

Η ομάδα αυτή καλείται, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω», από όσα βρήκαν στην προηγούμενη δραστηριότητά τους, να διερευνήσουν πότε γράφτηκε το έργο και ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου στην οποία εντάσσεται.

Β΄ Φάση: Παρουσίαση των εργασιών της Α΄ Φάσης

1 διδακτική ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας

Κατά τη φάση αυτή, οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες στην ολομέλεια της τάξης. Στόχος είναι τόσο η κατανόηση του κειμένου όσο και η ένταξή του στο ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του. Παράλληλα, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατανόηση των ομόρριζων του «πράττω», διότι οι μαθητές θα κληθούν να τα

ξαναχρησιμοποιήσουν στην επόμενη φάση. Με την ανατροφοδότηση που θα λάβουν θα μπορέσουν να προχωρήσουν στη Γ΄ Φάση, η οποία ίσως είναι η πιο σημαντική του προτεινόμενου σεναρίου.

Γ΄ Φάση: Αναζητώντας ηγέτες του παρελθόντος και του παρόντος

2 διδακτικές ώρες στο εργαστήριο της Πληροφορικής

Περιλαμβάνει το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#), κοινό για όλες τις ομάδες. Οι μαθητές εργάζονται στο εργαστήριο της Πληροφορικής, σε ίδια ή σε διαφορετική σύνθεση σε σχέση με τις ομάδες της Α΄ Φάσης, αρκεί οι ρόλοι των μαθητών να είναι από την αρχή καθορισμένοι. Ενδείκνυται να εναλλάσσονται οι μαθητές στους ρόλους τους, ώστε να μουν στη διαδικασία να γνωρίσουν και τα καθήκοντα όλων των ρόλων. Περιλαμβάνει δύο δραστηριότητες, στις οποίες οι μαθητές καλούνται να χρησιμοποιήσουν όσες περισσότερες λέξεις μπορούν από τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω», που βρήκαν οι ομάδες στο προηγούμενο Φύλλο Εργασίας.

Ειδικότερα:

Η [1^η δραστηριότητα](#) αφορά την αναζήτηση στην ιστορία μιας φυσιογνωμίας που μπορεί να χαρακτηριστεί ηγέτης και την παρουσίαση εκείνων των στοιχείων της προσωπικότητάς του που δικαιολογούν αυτήν την επιλογή. Η αναζήτηση στο διαδίκτυο αλλά και η επίσκεψη των μαθητών στη σχολική βιβλιοθήκη, εάν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, μπορούν να επηρεάσουν τις αποφάσεις τους. Ενδιαφέρον θα έχει η επιλογή του ηγέτη κάθε ομάδας αλλά και η επιχειρηματολογία που θα χρησιμοποιηθεί, για να στηριχτεί η κάθε επιλογή.

Η [2^η δραστηριότητα](#) αποσκοπεί να στρέψει τους μαθητές στη σύγχρονη εποχή. Μετά από την ενασχόλησή τους με τις ηγετικές φυσιογνωμίες του παρελθόντος, τους δίνεται η ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους για τους σημερινούς ηγέτες. Συγκεκριμένα, ζητείται από τους μαθητές να αποστείλουν ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε κάποια ηγετική φυσιογνωμία της σημερινής εποχής, οποιουδήποτε χώρου, και να εκφράσουν τις απόψεις τους για τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει μια τέτοια φυσιογνωμία. Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να

προβληματιστούν για τις αρετές εκείνες που διαμορφώνουν τους ηγέτες. Με τον τρόπο αυτόν, γίνεται μια προσπάθεια να εκφραστούν νέοι άνθρωποι για ένα θέμα πάντα επίκαιρο, ώστε να καταφανεί η οπτική προσέγγισης ενός τέτοιου ζητήματος. Τέλος, τους παρέχεται και το πλαίσιο, ώστε –έστω και ενδόμυχα– να ασκήσουν κριτική στους σημερινούς ηγέτες.

Δ' Φάση: Παρουσίαση των εργασιών της Γ' Φάσης

1 διδακτική ώρα στην αίθουσα διδασκαλίας

Στη φάση αυτή, οι μαθητές παρουσιάζουν τις εργασίες τους με προβολικό μηχάνημα στη σχολική τάξη. Σε κάθε ομάδα δίνεται συγκεκριμένος χρόνος, ώστε να γίνει η παρουσίαση των εργασιών σε μία διδακτική ώρα, διαφορετικά πρέπει να έχει προβλεφθεί, ώστε η παρουσίαση να συνεχιστεί και την επόμενη ώρα. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης και στο τέλος αυτής, με παρακίνηση του διδάσκοντος, διεξάγεται διάλογος. Οι μαθητές καλούνται να στηρίζουν με επιχειρήματα τις επιλογές που έχουν κάνει τόσο για τον ηγέτη του παρελθόντος όσο και για τον ηγέτη του παρόντος. Μετά την παρουσίαση των εργασιών όλων των ομάδων, οι μαθητές μπορούν να κάνουν τις παρατηρήσεις τους και να διατυπώσουν την κρίση τους και για τη δική τους εργασία (αυτοαξιολόγηση) και για τις εργασίες των άλλων ομάδων (ετεροαξιολόγηση). Φυσικά και ο ίδιος ο εκπαιδευτικός αξιολογεί την παραγωγή του έργου των μαθητών. Κριτήρια αποτελούν η επίτευξη των στόχων, η αποφυγή της λύσης *Αντιγραφή-Επικόλληση*, το επικοινωνιακό πλαίσιο της κάθε δραστηριότητας, ο βαθμός κατάκτησης ή και παραγωγής της γνώσης, ο βαθμός κατάκτησης των δεξιοτήτων που προβλέπονται στους στόχους, ο τρόπος χρήσης των εργαλείων των ΤΠΕ, η στήριξη με προφορικό λόγο των μαθητών των κάθε μορφής επιλογών τους. Αφού διορθωθούν τυχόν λάθη των εργασιών, αυτές μπορούν να ανέβουν στο ιστολόγιο του μαθήματος ή στην [Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη \(η-τάξη\)](#) του σχολείου τους.

Τέλος, οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν ανώνυμα στο παρακάτω ερωτηματολόγιο:

- Τι σας άρεσε και τι όχι από την όλη δραστηριότητα;
- Οι νέες τεχνολογίες πόσο μπορούν να σας βοηθήσουν στην κατάκτηση ή και στην παραγωγή της γνώσης;
- Τι παρατηρήσεις έχετε να κάνετε στον διδάσκοντα τόσο για τα Φύλλα Εργασίας όσο για τον ρόλο του στη διάρκεια εκπόνησης του σεναρίου;
- Ποιες άλλες επισημάνσεις έχετε να κάνετε;

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α΄ ΦΑΣΗ

Γλωσσική επίγνωση και ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του κειμένου

1^ο Φύλλο Εργασίας

Α΄ ΟΜΑΔΑ (Αγησίλαος)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της 1^{ης} στήλης. Η 2^η στήλη (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από [το κείμενο της ενότητας](#), όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η 3^η στήλη (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2^η στήλη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ-ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	Α.	
	Β.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε ο Αγησίλαος έργο του καλού βασιλιά;		
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησίλαου προς την πατρίδα;		
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	Α.	
	Β.	
	Γ.	

	Δ.	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησίλαος;		

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» [%πραγ%](#), [%πραγμ%](#), [%πρακτ%](#), [%πραζ%](#), [%πραττ%](#) και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το [%πραγ%](#). Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο [%πραγ%](#). Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:
- 1^ο: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα , για να στείλετε στο *Καλάθι* λέξεις που πιστεύετε ότι μπορείτε να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα.
- 2^ο: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη και αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Έργο σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω», από όσα βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να δημιουργήσετε μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας **του Αγησίλαου**. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσετε για τον Αγησίλαο είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς

άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.

- [Βικιπαίδεια](#)
- [Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού](#)
- [24γράμματα: Εβδομαδιαίο Περιοδικό Πολιτισμού](#)

Β' ΟΜΑΔΑ (Ξενοφών)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της 1^{ης} στήλης. Η 2^η στήλη (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από [το κείμενο της ενότητας](#), όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η 3^η στήλη (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2^η στήλη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ-ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	Α.	
	Β.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε ο Αγησίλαος έργο του καλού βασιλιά;		
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησίλαου προς την πατρίδα;		
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	Α.	
	Β.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησίλαος;		

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» [%πραγ%](#), [%πραγμ%](#), [%πρακτ%](#), [%πραξ%](#), [%πραττ%](#) και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο

ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω».

Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το [%πραγμ%](#).

Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο [%πραγμ%](#). Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:

- 1^ο: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα , για να στείλετε στο *Καλάθι* λέξεις που πιστεύετε ότι μπορείτε να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα.
- 2^ο: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη και αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Συγγραφέας του έργου «Αγησίλαος» είναι ο **Ξενοφώντας**. Αποστολή σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» , από όσα βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να δημιουργήσετε μια πολυτροπική παρουσίαση της προσωπικότητας του **Ξενοφώντα**. Βασικά ερωτήματα που πρέπει να απαντήσετε για τον Ξενοφόντα είναι: πού έζησε, πότε, χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, τι είδους έργα έγραψε. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.
 - Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία - [Ιστοριογραφία: Ξενοφών \(430-354 π.Χ\)](#).
 - [Βικιπαίδεια](#)

- Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας: [Ξενοφών, 430-355 π.Χ.](#)

Γ' ΟΜΑΔΑ (Ιστορική περίοδος «Αγησιλάου»)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της 1^{ης} στήλης. Η 2^η στήλη (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με αντιγραφή-επικόλληση του αντίστοιχου χωρίου από [το κείμενο της ενότητας](#), όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η 3^η στήλη (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2^η στήλη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ-ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	A.	
	B.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε ο Αγησίλαος έργο του καλού βασιλιά;		
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησίλαου προς την πατρίδα;		
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	A.	
	B.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησίλαος;		

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» [%πραγ%](#), [%πραγμ%](#), [%πρακτ%](#), [%πραξ%](#), [%πραττ%](#) και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο

ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω».

Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με το [%πρακτ%](#).

Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο [%πρακτ%](#). Αυτό σημαίνει ότι η αναζήτηση βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:

- 1^ο: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα , για να στείλετε στο *Καλάθι* λέξεις που πιστεύετε ότι μπορείτε να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα.
- 2^ο: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη και αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.
3. Το έργο «Αγασίλαος» γράφτηκε από τον Ξενοφώντα. Αποστολή σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω» , από όσα βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να διερευνήσετε **πότε** γράφτηκε το έργο και ποια είναι **τα βασικά χαρακτηριστικά της περιόδου** στην οποία εντάσσεται. Μπορείτε, αρχικά, να βρείτε πότε γράφτηκε το έργο και στη συνέχεια να συμβουλευτείτε το χρονολόγιο των παρακάτω ιστοτόπων. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.
 - [Αρχαιολογικός Άτλας του Αιγαίου](#).
 - [Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού](#).

Δ΄ ΟΜΑΔΑ (Ιστορικό Εγκώμιο)

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα, απαντώντας στις ερωτήσεις της **1^{ης} στήλης**. Η **2^η στήλη** (παράθεμα αρχαίου κειμένου) να συμπληρωθεί με *αντιγραφή-επικόλληση* του αντίστοιχου χωρίου από [το κείμενο της ενότητας](#), όπως το βλέπετε στο Ψηφιακό Σχολείο. Η **3^η στήλη** (χαρακτηρισμός Αγησίλαου-επίθετα νέας ελληνικής) να συμπληρωθεί μόνο με επίθετα της νέας ελληνικής, αν είναι δυνατόν, με βάση το αντίστοιχο χωρίο που έχετε συμπληρώσει στη 2^η στήλη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ-ΕΠΙΘΕΤΑ Ν. ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
Πώς έδειχνε ο Αγησίλαος την αγάπη του για την πατρίδα;	Α.	
	Β.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε ο Αγησίλαος έργο του καλού βασιλιά;		
Ποια θεωρεί ο Ξενοφώντας ως τη μεγαλύτερη υπηρεσία του Αγησίλαου προς την πατρίδα;		
Πώς συμπεριφερόταν ο Αγησίλαος στους συμπολίτες του και με τι τον παρομοιάζει ο Ξενοφών;	Α.	
	Β.	
	Γ.	
	Δ.	
Τι θεωρούσε κέρδος και ζημιά ο Αγησίλαος;		

2. Χρησιμοποιώντας τα παρακάτω θέματα του ρήματος «πράττω» [%πραγ%](#), [%πραγμ%](#), [%πρακτ%](#), [%πραζ%](#), [%πραττ%](#) και τον τελεστή % (οτιδήποτε) στο

ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, μπορείτε να βρείτε τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω».

Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί μόνο με τα [%πραξ%](#) και [%πραττ%](#).

Μεταφερθείτε στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού [Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Γράψτε στο πλαίσιο πρώτα [%πραξ%](#) και κατόπιν [%πραττ%](#) (θα κάνετε δύο αναζητήσεις). Αυτό σημαίνει ότι κάθε αναζήτηση που κάνετε βρίσκει όλα τα λήμματα των λεξικών που εμπεριέχουν τους παραπάνω χαρακτήρες με τη σειρά αυτή. Έργο σας είναι:

1^ο: Να βρείτε όλα τα λήμματα της αναζήτησής σας. Μπορείτε να πατήσετε την εικόνα , για να στείλετε στο *Καλάθι* λέξεις που πιστεύετε ότι μπορείτε να χρειαστείτε για την 3^η δραστηριότητα.

2^ο: Να κατανοήσετε τη σημασία των λημμάτων του «πράττω» που θα βρείτε με την αναζήτησή σας, ακόμη και αν χρειαστεί να πατήσετε την επιλογή *Αποστολή στα Σώματα*, για να δείτε τη χρήση των λέξεων σε αυθεντικά κείμενα.

3. Το έργο «Αγησίλαος» αποτελεί **Ιστορικό Εγκώμιο**. Έργο σας είναι, χρησιμοποιώντας όσο περισσότερα λήμματα του «πράττω», από όσα βρήκατε στην προηγούμενη δραστηριότητα, να διερευνήσετε τον όρο αυτόν και να παρουσιάσετε σε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας **το ιστορικό πλαίσιο** που γέννησε το νέο αυτό φιλολογικό είδος. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους ή να βρείτε εσείς άλλους από την περιήγησή σας στο διαδίκτυο, αρκεί να τους αναφέρετε και να μπορείτε να αιτιολογήσετε προφορικά αυτή σας την επιλογή.

- Αρχαιογνωσία και Αρχαιογλωσσία - [Ρητορεία και Ρητορική: Ισοκράτης \(436-338 π.Χ.\)](#).
- [Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι](#)

Γ' ΦΑΣΗ

Γλωσσική επίγνωση και ευρύτερο πλαίσιο παραγωγής του κειμένου

2^ο Φύλλο Εργασίας Κοινό για όλες τις ομάδες

Για τις δραστηριότητες που ακολουθούν καλείστε να χρησιμοποιήσετε όσες περισσότερες λέξεις μπορείτε από τις οικογένειες λέξεων του ρήματος «πράττω». Εννοείται ότι μπορείτε να ξανακάνετε αναζήτηση στο ηλεκτρονικό [Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα γράφοντας οποιοδήποτε θέμα του ρήματος «πράττω».

1. Συμβουλευτείτε [τα λεξικά](#) και τα [Σώματα Νέων Ελληνικών Κειμένων](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα για τη σημασία και τη χρήση της λέξης **«ηγέτης»**. Έχοντας ως αφετηρία:
 - Τις προσωπικές σας γνώσεις
 - Τη βιβλιοθήκη του σχολείου σας, την οποία μπορείτε να επισκεφτείτε αυτήν τη στιγμή και
 - Την έρευνά σας στο διαδίκτυο, που μπορείτε να κάνετε τώρα, να παρουσιάσετε σε ένα λογισμικό της επιλογής σας μία προσωπικότητα που χαρακτηρίστηκε από την ιστορία ως «ηγέτης». Μπορείτε να την επιλέξετε είτε από την ελληνική είτε από την παγκόσμια ιστορία από οποιοδήποτε χώρο (πολιτική, στρατός, θρησκεία κλπ.), αρκεί να εξηγήσετε γιατί θεωρείτε αυτήν την προσωπικότητα ηγέτη.
2. Στέλνετε, ως μαθητές της Β' τάξης του Γυμνασίου σας, ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε κάποιο πρόσωπο, οποιουδήποτε χώρου, που εσείς θεωρείτε ηγέτη. Μπορείτε να ψάξετε να βρείτε τα στοιχεία επικοινωνίας του στο διαδίκτυο. Έχοντας υπόψη σας όλες τις γνώσεις που αποκομίσατε από την ενασχόλησή σας με αυτό το σενάριο, να εκφράσετε τις σκέψεις σας για τα προτερήματα εκείνα που θεωρείτε ότι πρέπει να έχει ένας ηγέτης σήμερα.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Προτείνονται αρκετές λύσεις είτε για να μειωθεί ο χρόνος υλοποίησης του σεναρίου είτε για να αλλάξει εντελώς μορφή το προτεινόμενο σενάριο. Για την πρώτη περίπτωση, μπορεί ο εκπαιδευτικός να χωρίσει τις ερωτήσεις κατανόησης σε τόσα τμήματα όσες και οι ομάδες. Έτσι, θα μειωθεί κάπως ο χρόνος για την 1^η δραστηριότητα του 1^{ου} Φύλλου Εργασίας, αλλά οι μαθητές δε θα έχουν μια συνολική εικόνα του κειμένου. Για να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει να μελετήσουν τις δραστηριότητες των άλλων ομάδων, όταν τις ανεβάσουν στο ιστολόγιο ή στο Wiki.

Εάν ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να μελετήσουν οι μαθητές αρετές και άλλων ηγετικών φυσιογνωμιών από αρχαία ελληνικά κείμενα, θα μπορούσε να αφιερώσει μία δραστηριότητα των Φύλλων Εργασίας σε κείμενα τα οποία αναφέρονται στα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας διαφορετικών ηγετών. Στη συνέχεια, θα μπορούσε να ζητηθεί από τους μαθητές, σε πρώτο στάδιο, να καταγράψουν τις αρετές των ηγετών που αναφέρονται στα αντίστοιχα κείμενα, και σε δεύτερο, να τα συγκρίνουν μεταξύ τους, ώστε να διαπιστώσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν. Επιπλέον, θα μπορούσε κανείς να διερευνήσει πού βρίσκεται το κέντρο βάρους του εκάστοτε κειμένου αναφορικά με τα προτερήματα του ηγέτη, συνδέοντάς το –εάν συνδέεται– με τα ιστορικά δεδομένα της εποχής παραγωγής του κειμένου. Τέλος, μέσω των αποσπασμάτων αυτών θα μπορούσε κανείς να δει την οπτική του συντάκτη του εκάστοτε κειμένου.

Αποσπάσματα τέτοιων κειμένων θα μπορούσαν να είναι τα εξής:

Α. ΠΕΡΙΚΛΗΣ

[2.65.8] «Ἡ αἰτία ἦταν πὼς ἐκεῖνος, ἐπειδὴ εἶχε μεγάλη ἐπιρροή ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ καὶ τὴν ἰσχυρή του διάνοια, καὶ ἦταν φῶς φανερό σε ὅλους πὼς δὲν μπορούσε νὰ διαφθαρεῖ με χρήματα, συγκρατοῦσε τὸ πλῆθος χωρὶς νὰ τοὺς ἀφαιρέσει τὴν ἐλευθερία τοὺς, καὶ δὲν ἄφηνε νὰ τὸν παρασύρουν αὐτοί, παρὰ τοὺς οδηγούσε ὁ ἴδιος, ἐπειδὴ δὲν κέρδιζε τὴ δύναμή του με ἄπρεπα μέσα καὶ με ρητορεία που

κολάκευε τις ορμές τους, αλλά μπορούσε, από την μεγάλη εκτίμηση που του είχαν να τους εναντιωθεί και να προκαλέσει και την οργή τους ακόμα. [2.65.9] Όταν λοιπόν καταλάβαινε πως παραγίνονταν τολμηροί από ανίερη περηφάνεια ενώ η κατάσταση δεν ήταν κατάλληλη, τους χτυπούσε με τα λόγια και τους έκανε να φοβούνται, κι όποτε πάλι τους έβλεπε παραφοβισμένους χωρίς λόγο, τους ξανάδινε το θάρρος τους. Έτσι, στον καιρό του ονομαζόταν το πολίτευμα δημοκρατία, στ' αλήθεια όμως εξουσίαζε ο ανώτερος άντρας απ' όλους».

[ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΙ 2.65.8-9](#): Πρόλογος, μετάφραση, σχόλια Ε. Λαμπρίδη, εισαγωγή: Ι. Θ. Κακριδής. Στο *Θουκυδίδου Ιστορία*, I-IV. 1962. Αθήνα: Γκοβόστης [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

B. ΝΙΚΟΚΛΗΣ

[24] «Να επιθυμής να είσαι ικανός περί το άρχειν όχι με την αυστηρότητα της διοικήσεως, ούτε με τας υπερβολικὰς τιμωρίας, αλλά με το να δεικνύεσαι ανώτερος των άλλων δια της συνέσεώς σου και με το να νομίζουν οι υπήκοοί σου ότι συ φροντίζεις διά την σωτηρίαν των καλύτερον από αυτούς τους ιδίους. Να είσαι ικανός διά την διεξαγωγήν του πολέμου διά της γνώσεως της πολεμικής τακτικής και των πολεμικών παρασκευών, φίλος δε της ειρήνης διά της αποφυγής πάσης αδίκου αυξήσεως της δυνάμεώς σου. Να ευρίσκεισαι εις τοιαύτας σχέσεις προς τας ασθενεστέρας πόλεις, εις οποίας σχέσεις ήθελες αξιώσει να ευρίσκονται αι ισχυρότεροι πόλεις προς τον εαυτόν σου. [25] Να μη αγωνίζεσαι δι' όλα, αλλά δι' εκείνα τα οποία, όταν νικήσης, πρόκειται να σε ωφελήσουν. Να νομίζης φαύλους όχι εκείνους που υποκύπτουν προς το συμφέρον των, αλλά εκείνους, οι οποίοι επιβάλλουν τας θελήσεις των με ζημίαν. Να πιστεύης ότι το μεγαλείον της ψυχής δεν ευρίσκεται εις τους ανθρώπους που επιχειρούν περισσότερα από όσα δύνανται να επιτελέσουν, αλλ' εις εκείνους οι οποίοι επιθυμούν τα ευγενή και μεγάλα και δύνανται να εκτελούν όσα επιχειρούν. [26] Να ζηλεύης όχι εκείνους που απέκτησαν μεγάλην δύναμιν, αλλά εκείνους που διαχειρίζονται άριστα την δύναμιν που έχουν εις τας χείρας των. Επίσης να πιστεύης ότι θα είσαι από πάσης απόψεως ευδαίμων, όχι

αν κυβερνήσης όλους τους ανθρώπους με φόβον και κίνδυνον και εχθρότητα, αλλά αν, ων τοιούτος οποίος πρέπει να είσαι και ενεργών όπως ενεργείς τώρα, επιθυμής τα λογικά και δεν αποτυγχάνης εις κανέν από αυτά».

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ 2.24-26: Αρχαίον κείμενον, εισαγωγή, μετάφρασις, σημειώσεις Κ. Θ. Αραπόπουλος. Στο *Ισοκράτους Προς Δημόνικον, Προς Νικοκλέα, Νικοκλής ή Κύπριοι*. 1950. Αθήνα: Πάπυρος [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Γ. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ

«Ο Θεμιστοκλής, αλήθεια, ήταν προικισμένος απ' τη φύση με εξαιρετικά χαρίσματα και γι' αυτό άξιζε, περισσότερο από κάθε άλλον, το μεγαλύτερο θαυμασμό. Χάρη στην έμφυτη οξυδέρκειά του, και χωρίς να ενισχύεται καθόλου ούτε από προηγούμενη μελέτη ούτε από κατοπινή πείρα, ήταν σε θέση και για τα καθημερινά ζητήματα να βρει, σ' ελάχιστο χρόνο, την καλύτερη λύση και για κείνα που επρόκειτο να συμβούν στο μακρινό μέλλον να κάμει την καλύτερη πρόβλεψη. Είχε την ικανότητα να δίνει εξηγήσεις για τις υποθέσεις που κιόλας διαχειριζόταν, αλλά και για κείνες με τις οποίες δεν είχε ακόμη καταπιαστεί ήταν σε θέση να κρίνει σωστά το καλό ή το κακό, που κρυβόταν ακόμη στο άγνωστο μέλλον, μπορούσε να το προβλέψει πολύ καθαρά. Συγκεφαλαιωτικά λέω πως, χάρη στα φυσικά του χαρίσματα και στον ελάχιστο χρόνο που χρειαζόταν για να μελετήσει ένα ζήτημα, αναδείχτηκε άριστος στο να αυτοσχεδιάζει σε κάθε περίπτωση τα όσα έπρεπε να γίνουν».

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΙ Α', 138. 1992. Μετάφραση Α. Γεωργοπαπαδάκος. Αθήνα: Κάκτος.

Δ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

«Ο Αλέξανδρος... έζησε τριάντα δύο χρόνια και οκτώ μήνες. Βασίλεψε δώδεκα χρόνια και οκτώ μήνες. Ξεχώριζε για τη φυσική ωραιότητα, την εργατικότητα, την εξυπνάδα, τη γενναιότητα, την ευσέβειά του, την αγάπη που έτρεφε για τις τιμές και την περιφρόνηση που έδειχνε στους κινδύνους. Εγκρατέστατος στις σωματικές

απολαύσεις, ήταν ιδιαίτερα άπληστος για τους επαίνους. Μπορούσε να διακρίνει το σωστό, όταν ακόμη δεν είχε στοιχεία, αλλά και να βγάζει συμπεράσματα από τα γεγονότα που παρατηρούσε. Ήταν εξαιρετος στρατηγός· μπορούσε θαυμάσια να παρατάξει τη στρατιά του, να την εξοπλίσει και να την οργανώσει. Η παλικάριά του τον βοηθούσε να εξυψώνει το ηθικό των στρατιωτών του, να τους εμπνέει εμπιστοσύνη και με την αφοβία του να εξαφανίζει τους δικούς τους φόβους. Σεβόταν ιδιαίτερα τις συνθήκες και ήταν αδιάφθορος».

[ΑΡΡΙΑΝΟΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ Ζ, 28](#). (Μετ. Δ. Μόσχου). Παράθεμα από το σχολικό βιβλίο της Αρχαίας Ιστορίας Α΄ Γυμνασίου.

Επίσης, μια πρόσθετη κατεύθυνση για τον εκπαιδευτικό θα ήταν να προβληματίσει τους μαθητές κατά πόσο οι μεγάλοι ηγέτες δημιουργούν την ιστορία ή αν οι απλοί άνθρωποι με τον αγώνα και τις θυσίες τους διαμορφώνουν τους μεγάλους ηγέτες.

Ενδεικτική θα μπορούσε να είναι η παρακάτω εργασία:

Σκεφτείτε, συζητήστε και εκφράστε τις απόψεις σας κατά πόσο ο ηγέτης δημιουργεί την ιστορία ή εάν οι απλοί άνθρωποι με τον αγώνα και τις θυσίες τους διαμορφώνουν τους μεγάλους ηγέτες. Οι ηγέτες καθορίζουν τις επιλογές των λαών ή απλώς οι ηγέτες εκφράζουν τις αξίες και τα οράματα των απλών ανθρώπων; Μπορείτε να αναζητήσετε ελεύθερα στο διαδίκτυο ό,τι νομίζετε, αρκεί η απάντησή σας να εμπεριέχει τον προβληματισμό και τις σκέψεις σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα λογισμικό της αρεσκείας σας. Εάν θέλετε, μπορείτε να αναφέρετε και ενδεικτικά παραδείγματα.

Πιθανόν, να σας προβληματίσουν και οι στίχοι του τραγουδιού [«Μη μας περιφρονάς»](#), που εκφράζει κοινωνικό προβληματισμό. Για να δείτε τους στίχους του τραγουδιού, πατήστε [Δείτε περισσότερα](#).

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η υλοποίηση του παραπάνω σεναρίου μπορεί να γίνει εύκολα. Ακόμη και εάν οι μαθητές δεν έχουν την απαραίτητη εξοικείωση με το περιβάλλον του συστήματος Wiki, το σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς δυσκολίες. Σε αυτήν την περίπτωση, καλό θα ήταν να εκμεταλλευτούν το ιστολόγιο της τάξης ή την Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-τάξη) για την ανάρτηση των εργασιών.

Η ενασχόληση των μαθητών με το προτεινόμενο σενάριο τους δίνει την ευκαιρία να διαμορφώσουν άποψη για τον ρόλο του ηγέτη στην εξέλιξη της ιστορίας. Επιπρόσθετα, τους δίνεται η ευκαιρία να μελετήσουν ηγετικές φυσιογνωμίες του παρελθόντος και του παρόντος, και να καταλήξουν στα προτερήματα εκείνα που πρέπει να έχει ένας ηγέτης. Έτσι, μπορούν να ασκήσουν κριτική στους σημερινούς ηγέτες, συμμετέχοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στα κοινωνικά και πολιτικά δρώμενα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιγκότσκι, Λ. 1988. *Σκέψη και Γλώσσα*. Μτφρ. Μ. & Α. Ρόδη. Αθήνα: Γνώση.

Γιάννου, Τ. 2010. «Οι ΤΠΕ στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ*, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Β΄ Έκδοση Αναθεωρημένη & Εμπλουτισμένη. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ, 100-124.

<http://www.slideshare.net/elenoragr/02-7938076>

Θουκυδίδης. *Άπαντα. Τόμος 1, Ιστοριών Α΄: Αιτίες και αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου*. 1992. Μτφρ. Φιλολογική Ομάδα Κάκτου. Αθήνα: Κάκτος.

Καραποστόλης, Β. «Οι «μεγάλοι άνδρες» είναι αυτοί που κοιτάζουν μακριά», εφημ. «Η Καθημερινή», 04/08/2013.

<http://www.kathimerini.gr/495014/article/politismos/arxeio-politismoy/oi-megaloi-andres-einai-aytoi-poy-koitazoyn-makria>

Κουτσογιάννης, Δ. 2010. «Σενάρια: δομή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στα ΚΣΕ*, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Β΄ Έκδοση Αναθεωρημένη & Εμπλουτισμένη. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ, 331-356.

<http://www.slideshare.net/elenoragr/02-7938076>

Κουτσογιάννης, Δ. 2011. «Σενάρια: Δομή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων». Στο *Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Επιμορφωτικό Υλικό για την Εκπαίδευση των Επιμορφωτών στα ΠΑΚΕ*, τεύχος 3. Κλάδος: ΠΕ 02. Πάτρα: ΕΑΙΤΥ, 360 - 404.

http://filologostpe.files.wordpress.com/2012/10/yliko_pe02-201106.pdf

[20/11/2013]